

Başarılı Bir Sunuşta Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar :

- Konuşmacı sahnede düzgün görünmelidir.
- Doğal rol yapmalıdır.
- Okuma değil yorum yapmalıdır.
- Konuşmaya hemen başlamamalıdır.
- Konuşmaya başlamadan önce ortamı tanımalıdır.
- Durağan (monoton) olmamalıdır.
- Antipatik olmamalıdır.
- Konuşma masasında birşeyler bulundurmamalıdır.
- Konu başlıklarını kendi stiline göre kağıtlara yazmalıdır.
- Dinleyicilerle göz kontağı kurmalıdır.
- Kelime haznesi fazla olmalıdır.
- Konuşma içinde havayı dağıtmak için küçük şakalar yapmalıdır.
- Konuyu renklendirmelidir.
- Konuşma süresini iyi planlamalıdır.
- Ayakta konuşmaya özen göstermelidir.
- Konuşma sonunda vurucu bir mesajla veda etmelidir.

Eğiticiyi Güçlü Kılan Faktörler :

- Konusunda bilgi sahibi olması
- Eğitimcilik deneyimi

- Modern eğitim metod ve tekniklerini uygulaması
- Yenilikleri takip etmesi ve uygulamaya aktarması
- Anlatım ve sunum becerisi
- Katılımcı psikolojisini bilmesi
- Katılımcılara eşit ve adil davranabilmesi
- Katılımcılara tolerans gösterebilmesi
- Eğitim saatlerine hassasiyet göstermesi
- Sorulara tatminkar cevaplar vermesi

Eğiticiyi Zayıf Kılan Faktörler :

- Yeterli bilgi sahibi olmaması
- Deneyimsiz olduğunu program başında katılımcılara hissettirmesi
- Eğitim programına uyum gösterememesi
- Devamlı şikayetçi olması
- Gerekli toleransı gösterememesi
- Taraf tutması ve ayrıcalık yapması
- Anlatım ve sunum becerisi gösterememesi
- Eğitim saatlerinde hassas davranmaması
- Katılımcı ile tartışmaya girmesi
- Örnek tavır sergileyememesi
- Sorulara tatminkar cevaplar verememesi
- Herşeyi en iyi bildiğini zannetmesi

- Katılımcılardan bilgi almayı zayıflık sayması

Başarılı Eğitici Özellikleri :

Eğiticide Bulunması Gereken Kişisel Özellikler :

- Sempatik olmalı, arkadaş canlısı olmalı, adil olmalı, sabırlı olmalı
- Tolerans sahibi ve alçak gönüllü olmalı
- Düzgün konuşma yeteneğine sahip olmalı
- Heyecanlı ve istekli olmalı
- Düşüncelerini belirtebilecek niteliğe sahip olmalı
- Örnek tavır ve davranış sergileme arzusunda olmalı
- Serin kanlı ve baskıları etkin olarak yöneten
- Grupları yönlendirmekten hoşlanan
- Öğrencilerinden öğrenmeye açık olan

Eğiticide Bulunması Gereken Teknik Özellikler :

- Konusunda bilgi sahibi olmalı
- Eğitim metod ve tekniklerini çok iyi uygulamalı
- Eğitim araç ve gereçlerini çok iyi kullanabilmeli
- Yenikleri takip etmeli
- Konuya uygun örneklemeler yapabilmeli

Soruları Yanıtlamada Eđiticiye Öneriler :

- Soruyu dinleyiniz ve zor anlaşılabilen soruları kendiniz tekrar ediniz.
- Soru bitirilmeden cevap vermeyiniz.
- Teknik soruların cevabını kolay anlaşılabilir şekilde izah ediniz.
- Soruya tatmin edici bir cevap veremeyecek durumda iseniz en kısa zamanda araştırıp açıklayacağınızı bildiriniz.
- Gösteri mahiyetindeki sorulara kısa ve öz cevap veriniz.
- Konu dışı soruların konu dışı olduğunu kısaca açıklayınız.
- Özel durumu ilgilendiren soruları eğitim saati dışında cevaplandırınız.
- Kışkırtıcı sorulara kendinizi kaptırmayınız.

Soru Yöneltilmede Eđiticiye Öneriler :

- Sorular açık ve net bir şekilde sorulmalı, anlaşılması kolay olmalı ve anlaşılmayan soru tekrar edilmeli,
- Birden fazla cevap içeren sorular tek soru halinde sorulmamalı,
- Sorular açık uçlu olmalı ve yüksek sesle sorulmalı,
- İçine kapanık ve cevap vermede güçlük çeken kişilere zor sorular sorulmamalı,
- Cevabından yüzde yüz emin olunmayan sorular yöneltilmemelidir.

EĞİTİM UYGULAMA TEKNİKLERİ :

1. Düz anlatım : Bu metod katılımcının aktif katılımını engeller, eğitimi monoton ve sıkıcı bir havaya sokar. Eğitimcinin uzun süre dikkat ve ilgi toplaması güçtür dolayısıyla konuya hakimiyet sağlaması zorlaşır. Resmi bir hava yaratır.

2. Uygulama ve problem çözme : Bu metodun faydalarını şu şekilde sıralayabiliriz; bu yöntemle katılımcı gerçek iş koşullarına uygun yetişir. İşini sıkıcı ve monoton olmayan bir ortamda öğrenmiş olur ve katılımcıya işin gerektirdiği beceriyi kazandırır.

3. Bireysel takdim : Bu metod katılımcıların rehber kitap ve eğitim notlarını okumaları, derse hazırlıklı gelmeleri, sunum becerilerini geliştirmeleri açısından yararlıdır.

4. Grup çalışması : Ekip çalışması, uyum, bilgi alışverişi, beraber düşünme, karar verme, liderlik potansiyelinin ortaya çıkartılması, katılımcının grup içinde yaptığı davranışın farkına varması görüş ve düşüncelerini açıklama olanağı vermesi açılarından faydalıdır. Fakat bu yöntem diğer yöntemlere göre daha uzun süre gerektirmesi, iyi yönetilmediği takdirde amaçtan sapmaların olması ve eleştiri yapılması, grupta belli bireylerin grubu kendi etkileri altına almaları açılarından bazı dezavantajları vardır.

Grup Çalışmalarında Rastlanan Tepkiler Ve Onları Önleme :

Tepki Tarzları :

- Sessizlik : Burada tepki gösterenin davranışı genelde şu şekildedir; soru sorulduğunda sessiz kalır, çok nadir itirazda bulunur ve sessiz ve genellikle boş boş bakar. Bu tepki tarzına karşı eğiticinin yaklaşım tarzı sakin olup onu konuşturmaya çalışmak ve açık uçlu sorular sormak olmalıdır.

- Uyumluluk : Önemsiz itirazlarda bulunulur, kolayca kabullenme ve çabuk karar verme şeklinde tepkiler görülür. Bu tepkiye karşı eğiticinin yaklaşım tarzı, bu tarz tepki gösterene ilgi gösterme, itirazlarını teşvik etme, ikna olup olmadığını kontrol etme şeklinde olmalıdır.

- Kararsızlık : Bu tepki tarzında genelde katılımcı teşvik eder ama kaçamak cevaplar da verir, daha fazla bilgi ve açıklama ister ve hareketleri geciktirir. Bu durumda eğitici, onun güvenini kazanmaya çalışmalı, daha fazla bilgi itemesine olanak verecek seçenekleri ortadan kaldırmalı, hareketleri geciktirememesi için kuvvetli önerilerde bulunmalıdır.

- Şikayet : Bu tepki tarzında katılımcı hep hata bulur, memnun edilemez, başkalarını suçlar ve karşısındakini zor ve suçlu duruma sokar ayrıca savunma yapmasını bekler. Bu durumda eğitici bu tepkiyi veren katılımcının içini dökmesine izin vermelidir. Anlayışlı olmalı ve şikayeti genel olmaktan çıkartıp belli bir noktaya toplamalıdır.

- Saldırgan : Burada ise katılımcı saygısız davranır, ters, küçümseyen ve hiddetli bir tavır içerisinde, zorbalık etmeye çalışır. Eğitici bu noktada dostça davranmalı çünkü kimse uzun süre gölgesiyle kavga edemez. Ayrıca eğitici onu kabul ettiğini belli etmesi gerekir. Özür dilememeli ve gücünü göstermelidir.

- Bilgiçlik : Bu tepki tarzında katılımcı dinlemez , bütün cevapları bilir, kendi fikir ve önerilerini satmak ister ve söylediği kabul görmezse kızar. Eğitici bu durumda karşı çıkmamalı, dinlemelidir. Fikir ve önerilerini sormalı, onları satmasına engel olmamalıdır.

5. Vak'a (Örnek olay) Metodu : Bu metod grup halinde çalışma alışkanlığı kazandırır. Grup üyeleri birbirlerinin tecrübelerinden yararlanırlar. Olaylara çeşitli bakış açılarından bakma ve sorunları analiz etme yeteneklerini geliştirir, katılımcıların düşüncelerini anlatabilme, ikna etme becerilerine geliştirir ve zamanında konuşma ve dinleme yeteneklerinin geliştirmelerine katkıda bulunur.

6. Tartışma Metodu ve Aşamaları : Birinci aşama tartışmanın başlatılması, ikinci aşama tartışmanın yönetilmesi, üçüncü aşama ise tartışmanın özetlenmesidir. Bu metod özel öğrenim araçları gerektirmedikinden, katılımcıları tanımaya olanak verdiğinden ve katılımcıları topluluk önünde konuşmaya alıştırmaya ve öğrenmeyi pekiştirmesi gibi konularda yararlıdır.

Tartışma Yönetimi : Bir Eğitici Tartışmayı nasıl yönetmelidir?

- Zamanı iyi tayin etmeli, katılımcılara bildirmeli ve zamanında bitirmelidir.
- Grup üyelerinin konuşmalarını ve katılımlarını sağlamalıdır.
- Samimi bir havanın oluşumunu sağlamalı ve ayakta konuşmalıdır.
- Havaya bakarak konuşmamalı, tahtaya yazı yazarken ve silerken konuşmaya devam etmemeli.
- Olabildiği kadar kısa notlardan yararlanmalı, okunacak bir şeyler sözkonusuysa başkasına okutmalıdır.
- Duyulabilecek bir ses tonuya vurgulamalara dikkat ederek konuşmalıdır.
- Tartışmaların ana hatlarını ve katılımcıların görüşlerin özetini bir yere yazması ve zamanı geldiğinde bu görüşe atıf yapması yararlı olabilir.

Tartışma Yönetiminde Karşılaşılabilecek Bazı Zorluklar :

- Sessizlik : Bir sorudan sonra tartışmanın başlamaması. Bu durumda eğitici, beklemeli, sakın olmalıdır. Soru anlaşılmamış olabileceğinden tekrarlamakta fayda vardır. Eğer bu da işe yaramazsa soru yu açmalıdır. Yine de konuşan olmazsa konuşmasına devam etmeli, katılımcılardan birine direkt olarak soru yöneltilmelidir.
- Konunun Dağılması : Bu durumda eğitici Konun dağılmış olduğunu söylemelidir. Konuşulanları özetlemeli, konuyu toplayacak sorular sormalıdır.

- İlgi Eksikliği : Eğitici nedir, niçin, ne zaman, nasıl, kim gibi sorular sorarak ilgiyi toplamaya çalışır. Hikaye ve örnek olay anlatması, resim,film gibi gösteri araçlarından yararlanması yararlıdır. Ayrıca karşıt görüşü savunup sonra genel düşüncelere uymak da etkili bir yöntemdir.

- Detaylar Üzerinde Fazla Tartışma : Konu özetlenip hemen yeni bir konuya geçilmelidir. Tek soruyla tartışma yeni bir aşamaya götürülebilir. Sonuçların anahatları tahtaya yazılıp, neticelerin yeterli olduğu bildirilebilir.

7. Rol Oynama : Tek başına bir eğitim metodu olmaktan çok diğer yöntemlere yardımcı olamsı açısından tercih edilir. İşyerinde gerçekten karşılaşılan ve karşılasılması mümkün olan olaylar canlandırıldığı için ilgi çeker ve öğrenim kalıcı olur. Fakat hazırlık yapılması ve senaryo yazılması gerektiği için eğitmen için ek çalışma gerektiri ve ayrıca eğitim içinde de çok zaman kaybettirir.

8. Similasyon (Benzeşim) : Bire bir uygulamaya yönelik programlardır.Bilgisayar destekli olarak kullanılır. Katılımcı, benzetmesi yapılan oyunun bizzat içindedir. Bu nedenle öğretici yönü son derece kuvvetlidir.

9. Görsel Yöntem : Konuların anlaşılmasını ve aktarımını güçlendirir ve genellikle anlatım metodu ile birlikte kullanılır. Yardımcı eğitim araçları ilgiyi yoğunlaştırır, kalıcılığı artırır,zaman kazandırır, katılımcıların diğer duyu organlarını da devreye sokar.

Eğitimde Eğitcinin Karşılaşabileceği Tipik Grup Üyeleri :

- Kavgacı Tip : Genel davranış olarak saygısız davranır, ters küçümseyen, hiddetli bir tavır içindedir ve zorbalık etmeye çalışır. Burada yaklaşım tarzı, fikirleri dinleme, olumsuz davranışların nedenini bulmaya yönelme, direkt sorular yöneltme şeklinde olmalıdır. Fakat devam ederse uyarılmalıdır.

- Geveze : Kendini göstermeye bildiklerini ortaya koymaya çalışır. Her konuda çok konuşur. Böyle biriyle karşılaşıldığında bir süre tahammül

edilmeli, konuşmaları gruba yöneltmeye çalışılmalı, diğer katılımcılara da konuşma fırsatı tanınması gerektiği vurgulanmalı ve kapalı uçlu sorular yöneltilmelidir.

- Utangaç : Sıkılgan, ürkektir. Kendine güveni eksiktir dolayısıyla yardıma ihtiyacı vardır. Bu durumda başlangıçta üstüne gidilmese de açık uçlu sorular sorarak fikri alınmaya çalışılmalı, cevapta zorlanırsa yardımcı olunmalı, verdiği cevaplarla motive edilerek bu kişi kazanılmaya çalışılmalıdır.

- Herşeye Karşı Olan- Önyargılı : Her konuda ayrı fikirler üretir. Grubun tepkisini alır.yanlış sonuçlar çıkarır, konu dışına çıkar ve gruptan farklı düşünür. Bu tarz kişilere karşı olumsuz görüşlerini gruba yöneltme, karşı olamsının sebebini araştırma, kapalı uçlu sorular sorma yaklaşımları benimsenmelidir.

- Bilgiç : Her konuda ön plana çıkarak arkadaşlarına söz hakkı vermez ve eğitici ile yarışır. Başlangıçta konuşmasına izin verilmeli fakat daha sonra konu ile ilgili zor soru yöneltilerek cevabını grupla irdelemek gerekir. Daha ileri boyutta ise ikaz edilmesi gerekir ve arkadaşlarının da fikirlerini söyleme hakkı olduğu hatırlatılmalıdır.

- Dedikoducu- Yanındaki ile Konuşan : Sık sık yanındaki ile uzun uzun konuşur. Konuya ilgi duymaz. Eğitimciye ilgi göstermez. Bu kişi vücut dili ile ikaz edilmelidir. Konu ile ilgili ona direkt soru sorulmalıdır.

Eğiticinin Eğitimde Motivasyonun Arttırması İçin Yapması Gerekenler :

- Katılımcıların fikirlerini dinleyip onları gerekirse övmelidir.
- Katılımcıların fikirlerini flip.charta yazmalıdır.
- Olumlu davranışları ve sonuçlarını belirtmesi gerekir.
- Grubun kendi deneyimlerinden örnekler vermesini isteyebilir.

- Kendi deneyimlerini onlarla paylaşmalıdır.
- Yanlışlarını kabul etmeli ve doğru, yanlış gibi yargılamalarda bulunmamalıdır.
- Aralarda, ders öncesi ve sonrası katılımcılara zaman ayırmalıdır.
- Gruba olan güvenini belirtmelidir.
- Onları dinlerken not tutmalı ve derslere zamanında başlamalıdır.

Eğiticinin Eğitim Esnasında Yapmaması Gereken Hareketler :

- Havalı konuşmamalı.
- Argo terimler kullanmamalı.
- Monoton bir sesle konuşmamalı.
- Hızlı konuşmamalı.
- Gramer hatası yapmamalı.
- Yanlış telafuz ve vurgulama yapmamalı.
- Parmaklarıyla oynamamalı, üst baş düzeltmemeli,gereksiz ayak hareketleri yapmamalı, öne arkaya yaslanmamalı, el sallamamalı.

Süper Star Eğitimci ;

- Fiziksel açıdan sağlıklıdır.
- Hayata olumlu ve iyimse bakar.
- Hoř bir ses tonu vardır.
- Geniř bir yaşam deneyimine sahiptir.

- Katılımcılardan öğrenmeye açıktır ve çok okur.
- Öğrettiği prensipleri kendi de uygular.
- Grupları yönetmekten zevk alır.
- Öğrencilerle çabuk kaynaşır.
- Sakinliğini korur ve stresle kolayca baş edebilir.
- Dakiktir. Zaman ve kural konusunda verdiği sözleri tutar.
- Yüksek beklentiler yaratır.
- Katılımcıların tutum ve düşünceleriyle ilgilenir ve onlara saygı gösterir.
- Katılımcılara tarafsız davranır.

EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME :

Eğitimde Katılımcı Performansının Değerlendirilmesi :

Eğitimci için programı aktarmak ne kadar önemli ise katılımcıların performanslarını değerlemede objektif ve tarafsız olmak da o kadar önemlidir.

Performansın değerlendirilmesinde eğitici şu notları dikkate almalıdır :

- Katılımcıların program süresince gösterdiği dikkat ve ilgi
- Olaylara yaklaşım tarzı
- Birbirleri ve eğitici ile gerek program içindeki gerekse grup çalışmalarındaki iletişimi
- Test ve sınav sonuçları
- Düşüncelerini, fikirlerini ifade yeteneği

- Sorumluluk alma isteđi

Deđerlendirmede Testler:

- **Öntest** : Katılımcıların program öncesi bilgi düzeyini ölçmek için yapılır.

Soru grupları oluşturulurken ;

1. Grup Sorular : Burada amaç program öncesi katılımcıların neyi bilip bilmediklerini öğrenmektir. Bu gruptaki sorular, katılımcıların katıldıkları programdan bir önce katıldığı eğitim programıyla ilgili bilgileri ölçmeye yöneliktir. Eğer bilgi eksikliği varsa eğitmen genel bir hatırlatma ile programa maşlamalıdır.

2. Grup Sorular : Bu grup sorular, katılımcıların katıldıkları programla ilgili bilgi düzeyini ölçmek amacıyla hazırlanır.eğer katılımcıların programa ilişkin bilgileri olması gerekenin üstünde ise eğiticinin program içeriğinde yeniden düzenleme yapması gerekebilir. Bu testin sonuçlarının açıklanmaması gerekir sadece genel bir değerlendirme yapılır.

- **Son Test** : Program bitiminde yapılan, genelde öntestte sorulan soruların aynı veya benzeri sorulardan oluşur. Yapılmasının amacı ise ; katılımcının program öncesi bilgisi ile program sonrası bilgisi arasındaki gelişimi belirlemektir.

- **Program Süresince Yapılan Quizler** : Her günün başalngıcında bir önceki günde anlatılan konuları katılımcıların ne düzeyde algıladıklarını tebit etmek amacıyla yapılan testlerdir. Bu testler süratle değerlendirilip sonuçları katılımcılara bildirilmeli ve başarı oranı düşük olan sorular tekrar beraber çözölmelidir.

- **Grup Çalışmalarında Katılımcıların Performansı** : Eğitici, grup çalışmalarında katılımcıları izlemelidir. Kimin daha iyi adapte olduğunu, aralarındaki iletişimde ne derece başarılı olduklarını, kimlerin liderlik

vasıflarına haiz olduğunu, yardımlaşmaya ne derece önem verildiğini, zamanı kimlerin daha iyi ve verimli kullandığını tesbit etmeye dikkat etmelidir.

- **Ödevler** : Eğiticinin vermiş olduğu ödevlere katılımcıların göstereceği çalışma da performans değerlemede bir kriterdir. Bu nedenle eğiticinin zaman zaman ödev verip sonuçlarını takip etmesi konunun pekişmesine yardımcı olacaktır.